

صاحب امتیازی :
شهبندر زاده قلبلی
امیر علمی

اداره و تحریر محلی :

جنال اوغلی جاده سنده دائرة مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتملیدر .

نسخه سی هر پرده

۲۰ یاره در .

۱۴ رجب ۳۲۸

شرائط اشتراك :
سنه لکی ۳۰ ، التی آیلنی
۲۰ غرور

ممالك اجنبیه ایچون :

سنه لکی ۱۰ التی آیلنی ۶ فرانقادر . اعلانات
ایچون اداره مأموری محمدذهنی بکه مراجعت ایتملیدر .

۲۱ تموز افرنجی

۱۹۱۰

۸ تموز ۱۳۲۶

وَلَا تَجْعَلُوا دِينَكُمْ تِلْكَ الْأَشْوَاعَ : التَّحْقِيقُ لَا رَيْفَ وَمَا تَنْتَظِرُونَ

په قدر مهم تحولاته رغاً اداره علمیه ده نه بر
تسبیقات ونه بر تجدیدات میدان کله مش وحق استامی
وظائف بیه اسکسی کې قلمشدر . اوج عصر در ،
تدریس و تدریس کیفیتی شایان حیرت تکاملات و تجدیداته
مظهر اولش ، علوم انسانی په یو زلله بیک علم انضمام
ایش ، منکرین و مترددینه قارشو بیک بیک اصولار
اختراعی درجه و جوبه کش ، علوم قدیمه دن برطاقی
اسکی حالی طانیله مایه حق قدر تکاملات و تجدیداته
اوغرامش ایکن نمدرسه نه تدریسات ونه مدرسلر
بوناردن بهره یاب ایدلمه مش والحاصل کویا عصرلر
اداره علمیه چه هیچ کچمه مشدر .

ایشته بوکون شو تغافل کشته جزاسنی چیکوروز
اداره علمیه نک حالار « نمونه وقف » کې اراقلماسی
کرک مملکتیز و کرک اوطان اسلامیه ایچون صوک
درجه ضررلی برشی ایدی . ترقی پرور و عالم برذاتک
مقام مشیخته کچمسی اراتق دوره توقفه ختامه ایردیکی
حقنده بزم برامید و یردی . اوامیددرکه شوسطرلری
کرک ذات مشیختنه اینک و کرک علمامزکیش مقالعه
سنه قویغه بزی سوق ایستی .

انکایزک محافله کارانی بزجه پک زیاده سواسته ماله
اوغرایور . لزوم حقیقی اولیان موجودیتیه لزوم
حقیقی اولان شیلرکده ایمجادینه مانع اولان موادی
بیه ابقا ایتک ایچون همان انکایز محافله کارلغنی اوک
سوریوز . و برکرده بودلیل ملزم اوک سورولدیکی
اراتق سوزکسیلور . روم ایلی و اناطولی قاضیه سکرلیکی
کې بوکون مین و قطعی وظیفه سی غیر موجود ما .
موریتلر بودلیل ملزمه مجلسجه ابقا اولندی . هر
مملکتده تمامل قدیمه مستند والیوم بی لزوم و چونکه
بر دانه سی اداره مصلحت کانی برچوق محکمهلر وسائر

عمومی ، واسع و نهائی حقیقت ، فهم انسانی نک
خارجنده قالیر . تعبیر آخرله برحقیقتک ، حقیقت
کامله و نهائی اولماسی ایچون احتوای فهم بشر خارجنده
قالماسی شرطدر .

فهمک خارجنده قالان برشینی ایسه معرفت کامله
ایله بیلامه مامن پک بدیدر . مثلاً : علت اصلیه بی ،
نامتناهی بی ، مطلق بی حقیقه بیلامه من ایچون اونی
آکلامان لازم . بویسه حس و تجربه ایله اولور .
عجبا نامتناهی ، دائرة حس [] و تجربه مزه دوشن
حادثاتدن برینه بکزر می ؟ خایر . [] اکر بکزر سه
متناهی دیمکدر . [] شو حالده ایسه مقایسه ممکن اولمایه .
چندن نامتناهی بی « آکلا شیلماز » افکارک قافله سالاری
ملایمه چیکوروز .

دیمک که معرفت ز نسبی اولدینی کې « اصل الاصول »
و « منشأ و مرجع کل » اولان « حقیقت کلیه » بی
کاهی حقها بیلامه مزه پک طبیعیدر .

[*] بوراده « حس » برشینی قلباً حس ایتمک مناسنه
مستعمل دیمکدر . حواس خسه منک واسطه ایله اولان
ناترازم دیمکدر .

فی الواقع شهرام ترقی و تکامله کیرمک مجبوریشی
حس ایدن مملکت مزده ، سلیم شهید زمانندن بری آغیر
و فقط متادی تحولات و وقوعه کلدیکی و بوتحولاتندن
امور علمیه ذخی حصه مند تأثر اولدینی حالده اداره
علمیه من ، شکلاً هیچ بر تحول هیچ بر همت کورمندی
بر حالده که اولجه مکلف اولدینی وظائفک بر قسم عظمی
باشقه اداره و دواثره کچمش و عادات و طوائف تبعیدن محروم
قالش ایکن . صرف اعتباری اوله رقی اسکی تقبیات
وظائف ، ترتیب و اصول اولدینی کې بر اقبال مشدر .
بوغرابنک نتیجه طبیعیه سی اولارق وظیفه معینه دن
محروم مأموریتلر بولندینی کې مقتضیات و احتیاجات
زماندن اولارق . بولماسی لازم برچوق مأموریتلر
هنوز موجود دکلدر .

« تاریخی » موجودیتی محافظه ایدن باب مشیخت
زماننک احتیاجه کافی « حقیقی » موجودیتدن نو عا
محرومدر . بنابرین امور علمیه نک بحق اصلاحی
امل ایدینه چک ، بومالی فعله چقارمقله تاریخ ملیزمده
بر موقع ممتاز اشغال ایله چک ذات ، مطلقاً بو حقایق
آکلامقله وایشه بواسلی نقطه لردن باشلا ماله موفقیت
الده ایده بیایر .

تاریخ مایزمه بقارسق کوریرزکه باب مشیخت
صرف دینی خصوصیاتن ماعاده عدلی ، « سیاسی » و « علمی »
اولارق اوج نوع و وظیفه ایله مکلف طو تاش ایدی .
عدله و محاکم تشکیلاتی اوزرینه بووظائفدن برنجیسه
عاند اموزک اذچوق قسمی اداره علمیه دن آلمشدر
ملکیه تشکیلاتنک تکاملات و توسعاتی نتیجه سنده
باب مشیختک سیاسی مشاغلی قالامشدر . مکاتب ملکیه
و عسکریه نک تکرری و مدارس عالیله تنوعی اوزرینه
بیلای خصوصیاتن یالکیز بر قسم مخصوص باب مشیخته
قالارق اقسام سائر می حریبه و معارف نظارتنه دور
اولومشدر .

بوتون شومسرو داتدن نظاهر ایدر که بشریت
نفس اولان معرفت ، نسبی و جزویدر . ادراک بشرک
حدودی حادثاتدر ، بوحدودی تجاوز ایده میور .
بو یحیی عریض و عمیق تحقیق ایتک لازمدر . و یرنده
ایدیه چکدر .

فهم انسانی نسبی اولدیفندن معرفت بشریه ده
نسبی در . بوراسی بدیهی کې کورونمکده ایسه ده
عجبا عقلاً و تجربه ثابت برکیفیت می در ؟ عجبا بوتون بو
مظاهره ، بوتون بونسی معلوماتک دلالت ایتدیکی
حقایقک احتوای ادراک خارجنده قالمه محکوم اولیشی
قابل اثبات می در ؟

أوت . حقایق کلیه نک بزه مجهول قالماسی یعنی
اوناری معرفت کامله ایله بیلامه مزه ضرور ایتدندر .
فی الواقع علم و فن ، کشف ایتدیکی حقایق نسبییه
و جزوئییه ذها عمومی حقیقتلره ، بوناری ده ده
عمومیارینه ارجاعه مجبوردر . ذاتاً فنک بوتون شرف
و خدمتی بوندن عبارتدر . حقایق جزوئییه نک ده
عمومی حقیقتلره طوغری ارجاعندن حاصل اولان
نتیجه شومدر که : بالجمله حقایقه منشأ اولاجق اک

بولونالردن برطاقی بیه تجاوز ایتسه ، بیه قارشوسنده
ناموسلی و فداکار اردو منک سیف بی آمانی کور .
چکی محققدر .

دیمک که بوکون اردو منی ، وطن و مشروطیت
مشروع عامنده استخدام غیر ممکندر . و برحققتدر که
بواردو من ، هر نه نام آلتده اولورسه اولسون وطن
و مشروطیت دشمنلرینک باشنه بلای برمدر . بو قدر بسط
بر حقیقی کوره مینلره کولمکی ، آجیمقی لازم ،
بر ذلر کسیدر میوروز . آراتق هر کس بیلمیدر که
اردو ، وطنی بازیمه آمل و احتیاجاتی ایتک ایسته یلرک
بازیمه سی اولاماز ، آراتق هر کس بیلمایدر که مشروطیت
مشروع مزه ضربه ایریشدیر بیلمک ایچون بومقدس
اردو نک صیرتی یره کتیرمک و آهنین سینیسی
اوزردن یورویوب کچمک لازمدر . شهیدرزاده .
احمد حلمی

انتقادات

باب مشیخت

و
هیت علمیه

افکار ترقی کسترانه و وطن پرورانه سیله ، علم و تنه ایل
مشهر اولان علمامز دن موسی کاظم افندی ، مقام
علیای مشیخت اسلامیه به نسب اولندی . بویله بر
ذاتدن ، درجه قصوای اعلی مستقی تصویر اولان
امور علمیه نک مستفید اولاجنی پک طبیی ایسه ده بو
استفاده ، اداره علمیه نک اصلاحی و نزاکت و احتیاجات
زمانه ایله متناسب بر مرتبه افراغی درجه سته وارده بیه
چک می در ؟ بوباید امکان واریدر ؟ ایسته بزم ناجیزانه
تدقیق ایتک ایستدیکیز نقطه بودر .

برنجی کتاب

فنون جدیده اعتباریله

عالم

ممکن می در ؟ خایر . بو خصوص قدرت و حدود
ادراک کرک خارجنده در ، شو حالده غایه تعلیمیه بولدیغمز
افکار اصلیه بی فهم و تعریف فناً غیر ممکندر .
بوندن نه جیه یور ؟ شو حقیقتور که : بزم افکار غایه
بدیدیمز افکار ، آکلا شیلماسی حدود و ادراک
خارجنده قالان ، بزه کوره آکلا شیلماز اولان
حقایقک « وکیلرندن ! » عبارت اولوب بو وکیللرک
اصلی اولان حقایق بزه ابدیاً مجهول قالاچقدر .

کې دها خپل مأموریتل وداثرملر وار . وظائف مینه سی اولمادیی حالده بوکې مأموریتلرک اهاسته نه شرعک ونهده عقلک رضای اولماز .

بی لزوم مأموریتلرک موجودیتلرینه مقابل تدریسات عمومی دینه مدیریت ، مدارس مفتشاری ، وعظ وواعظلر مدیریت ، مساجد وجوامع مدیرومفتشاری وباخصوص بر «انجمن عالی دینی» موجود دکل حالبوکه بویکی مأموریتلر ، احتیاجات شدید حالیه مزنددر . تدریسات عالی دینه ، اصول اعتباریه ، بیک سنه اول ناصله ، یه اوله در . یکریمی سنه عربی علم ایدن بر آدم چوق کره عربی حقه افاده مرام ایدمبور علوم موجوده انسانیه دن یالکیز بر قسمه مالک اوله بیلرک قسم متباقیسی اوکچمهور قالیور . اکثر علمامزک علوم طبیعیه ، فلکیه ، کیمویه ، اقتصادیات واجتماعیات حقهده هیج بر معلوماتی بولونیور . فلسفه ، منطق وبونلر کې علومک تکاملات اخیرده سی ده اولره محمول قالیور ناصل قالماسون کدیک بحث ولا یخصی مشقه کچر دکاری ادوار تحصیل لرنده بوعلم حقهده اولره برشی اوکر تدریلمدیکی انچون اولرده دیکر لرینه اوکر نه میورلر بوملک حاکم روحی ، ناظم اعمال وافکاری دیندر شو حالده علما بوملک طبیعی رهبر لیدر . بحیاجا اقتصادیات واجتماعیات حقهده کی معلوماتی صفره یقین اولان عامه امته بوره برلر ناصل تلقین معلومات ایده بیایرلر «هغه غل» که منطقیه ، «بوخن» که کلامیه ، «ایسترس» که معادلاتیه «هغه قل» که تشریحیه وجدانی بولانلر اولان طبقه خاصه متفکرینه بوره برلر نه ایله تسلی بخش اونورلر ؟ والحاصل بوره برلر ترقیات وتکاملات حاضره دن بی بهر قالیور لره زمانمزک رهبری ناصل اولایایرلر ؟ یالکیز بو قدرده دکل . خرسنایان علمامزک شایان تقدیر وحیرت بر درجی بولان غیرت وفعالیتلری زنده نیچون یوق ؟ اولرده کی عشق دین ، حب تلقین زنده نیچون یوق ؟

اطبسان ، طبیعوندن ، کیمیا کراندن ، حیاتیوندن لسانیوندن نیچون علمامز بولونماسون ؟ بودین جلیل محض علم وفضیلت ایکن نه دن علمای اسلام معلومات بشریه نک بر قسم مهمنده جاهل بولونسون ؟ عجیازمانلرنده غز الیارک ، زخشر یارک ، راز یارک ، قانتیارک حضورنده معلومات بشریه نایمده سوز سویلیه جک ، اولری تجهیل والتزام ایده جک کیم بولونه بیلیردی ؟ اوکوز ارا به سنک شمندو فرقه انقلابی کورن برانسان ، تکامل وترقیی انکاره مقتدر اولامه جغه نظر آیزده اقوام اسلامیه ده تکاملک عدم امکاتی رد ایدلردن وبوملک نقصانی استمدادی فرض ایدلری استخفاف ایله یلردن اولدیغمز دن بوتون بونقصانلری اداره علمییه عطف ایدر و علمامز قیاحتی بولاماز . طبیعیدر که بوراده علمادن قصدمن ، علی اطلاق علمای اسلامیه اولوب یوقسه اداره علمییه زمانداراندن اولانلر عندالله وعندالباس معاتب اولمقدن قورتولامازلر .

برملک اردوسی ، شجاعت وناموسنک ، خادمین دینیه سی ، روح و اخلاقک مرآتیدر . علمیه مزک تکاملاتی ، معنویات و اخلاقیاتمزک اصطلافا وانجلاسنه خدمت ایده جکدر . ملتهده بواحتیاج . وجوددر . اگر علمیه مز ، بواحتیاجی اکلاماز وهله بواحتیاجه دوا اولاجق اغذیه معنویه بی احضار امتز سه کندی کندی لغوه محکوم ایش اولاجققدر ، زیرا که مات بو احتیاجی ده عدلیه ومعارفده اولدیقی کی دیگر وسا . طله تأمین مجبوریتده قالا جقدر . شوقدر که زمان غیب اولاجق وبوغیدن ملت و وطن وبوتون عالم اسلام ضرر دیده اولاجققدر . وقت هرکس ایچون نقد ، نرم ایچون ایشه جوهر کرانهادر ، بونی اونوتمایم . دشمن اغزنی آجش ، هر طرفز اغیار دین ایله محاط قالمشدر . بزنی اقتصادیات ، اجتماعیات وقنون

تصوف نقطه نظرندن

عالم

وجود ، بش صورت تاقیه ، بش حضریه مالکدر . عالم اول ، حضره لاهوتدر که هر درلو اشکال وآمینادن ، تشبیه وتجزی دن ، مقایسه وتعرفندن مزهردر . عالم ثانی ، حضره جبروتدر که تعین اولدر . بو عالم نوردر ، نورانیدر . بوراده «نور ونورانیلکدن مقصد» ضیا دیمک اولمایوب کثافت مادیه نک حقیقتده اصلی وتعرفنده ضدی اولان «وجودیت لطیفه» در . اوچنجی عالم ، حضره ملکوتدر . کرک بو عالم وکرک دردنجیسی اولان حضره ارواح ، لطیفدرلر . هریکیمسه ، عالم امر ، دیمک مناسبدر . بشنجی عالم ، حضره ناسوتدر که اشکال ، امثال ومثال ، تحولات واستحالات علیدر . بو حضرات خمس ، حقیقت حالده «شی واحد» در . لیکن مراتب معرفت ، بو شی واحدی بش صفحه ایله تاقی اضطرارنده در . بواضطرار آردن چیقیدنی

اساحه سیله جزج وتلفه چالیشوب . طوریبورلر . بوکون حوصله مزه صیغایه جق قدر مهلاک وشدید بر جدال انچنده یز . بوجدالک شمتلری ، غلغله لری اذان غلغله کیمسه بیه سامه جتی جاک ایده جک قدر عظیمدر . بوجدالده نه ایله غلبه وهیج اولمازسه موقعمزی محافظه ایده بیلیر ؟ دشمنمزک انده کی سلاح نوندن اساحه ایله مجهز اولقله . ایدم دست اغیار ده کی اساحه «علم وصنعت» دن معمولدر . ملتزمی بواساحه ایله تجهیز خصوصنده علمای اسلام بابانچی قالامازوقالما ، لیدر ، لیکن بابانچی قالمایچون رهبر لره لازم مزایای علمییه و اخلاقیه نک تمامه مالک اولقی ایجاب ایدر ، بوایه اصول تدریس ومدرسه لرک اصلاحیه اولور . ایشه شیخ الاسلام جدیدن بومل ، بو قدر نیجی و فقط صوک درجه مشکل بر همت بکلیر . جناب حق موفق بویورسون .

معارف

حضرت محمد وعیسی [ع . س]

بر طاقم احق میسورلر ، اورواده علم وحکمت دائره نفوذنی توسیع ایتدیکه ، اوراده ماصالرخ دیکله تجک مقدار کفایده آدم بولامبورلر ، ورنوع تجارت وصنعت شکسته سوقدقاری نشر افکار قضیه سی ایچون شرق . عالم اسلامی میدان وفاق صانیورلر ، و بر مسلمانک بش باره و برمیجکی شرک ایله غرابیدن منسوج کالای بی بهارنی بزرده صناعی ایتدورلر ! زوالی احقار ! بزسامانلر ، هیج بر مذهبک مایهتی حقهده او مذهب سالکاری آره سنده پرویاغاندا پایماز ، هیج کیسه نک حسیات وجدانیه سنه طوقوتماز و حق هر وجدان منصف ومتقن اوکنده مقبول ومرغوب اولان جوهر توحیدی بیه بوتون شمعیه سیله مذاهب سائرهمیچینک پیش محاکمه قوعازکن میسورلرک غریبه ترکیه یازیلش برطاقم افترا نامه لره مسلمانلری

کې فرق ومعرفت دخی آردن چیقار .

شیمدی بو طرز تلقی فنون جدیده نتایجیه مقایسه ایدرسه ک ، نتیجه آیه حاصل اولور . عالم جبروت ، ارباب فنک غایه تحلیل وتفکرده موجوداتی بالاضطرار قبول ایتدکری «وجود اصلی مایه اصلی ، جوهر اساسی ، واجب» در . عالم جبروت لاهوته نسبتله معین ایشه ده ناسوته نسبتله غیر معیندر . بوعالیه مخصوص اولان لطافت موجودیت ، اوکا «مادی» صفتی و برمه مزه مانع اولور ، بوسیلله «نورانی» دییه تعریف ایدیلور . موجودیت معینه وجزویه نک واسطه تشائی بوعالمدر . شو حالده عالم جبروت ، اولاری اثیری Elher ونهایت «مایه اصلی Substance» نامی ویریان تاقی موجودیته مساوی اولور . ایشه فن ایله تصوف بوراده متفاوت بولونیور . «مایه اصلی» فیه کوره غایه وجود ، تصوف کوره ایشه تعین اول ومایه وجوددر . بر قسم ارباب فن ، مابعدی وار

ایشته ایمان دینلن نورک افق طلوع وظهوری بوقطه در . کلات علویه اسلامیه دن اولان :

سبحانک ما عرفناک حق معرفتک یامعرف [**]

جمله لطیفه سی بوتون بو حقایق ، دها نیجه احتوای ورموزی ایله برابر جامعدر . فهم ومعرفت ، عقل انسانیده موجود اولان مرتبه اقتدار وقوه بخشنده حکمت اسلامیه ایله فنون جدیده تماماً متفق بولونیور . بو مبشده یالکیز «روحانیون Spiritualistes» دن اولاحکما بزدن قسماً آریلیور . اولره کوره ادراک بشرده «تمیز Raison» دینلن بر خاصه واردر که او ، نامتساهی بی درک وفهم ایده بیلیر . اوللری بو خاصه تمیزک بشریتده «وهی وفطری» اولدینی ادعا ایدیلیردی ، تدقیقات فیه نتیجه سنده اونکده «کسی» اولدیفنه قناعت کلشدر . شیمدی ده متصوفینک هیئت اکوانی ناصل تاقی ایتدکرینی تدقیق ایدم .

[**] پوشکی سید یحیی الشروانی حضرتلرینک ورد ستارنده مسطوردر .